

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૫] ૧ એસ.સી.આર. ૯૦૭

દિલીપ કુમાર મોન્ડલ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ ૮૨/૨૦૧૫)

જાન્યુઆરી ૧૪, ૨૦૧૫

[ટી. એસ. ઠાકુર અને આર. ભાનુમતી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ધ ઈન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦: કલમો ૩૦૨/૩૪ – એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩, જે મૃતકના ભાઈ હતા, તેઓ તેમના પુત્રો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ સાથે તેમના ખેતરમાં કામ કરી રહ્યા હતા – મૃતક અને તેનો પુત્ર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦

બળદગાડા પર અપીલકર્તાઓ-આરોપીઓના ખેતરમાંથી પસાર થયા હતા જેના પર અપીલકર્તાઓએ વાંધો ઉઠાવ્યો હતો જેના પરિણામે બોલાચાલી થઈ હતી - એક અપીલકર્તાએ પસલી વડે મૃતકના પેટમાં ઇજાઓ પહોંચાડી હતી અને અન્ય અપીલકર્તાએ તેના પર દાઉ વડે હુમલો કર્યો હતો - જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ એ તેના પિતાને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે તેને પણ આરોપીઓ દ્વારા ખરાબ રીતે માર મારવામાં આવ્યો હતો - ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ-૧૧ અને ૧૨ પર પણ હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો - નીચેની કોર્ટોએ અપીલકર્તાઓને કલમો ૩૦૨/૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા - કોર્ટે ઠેરવેલ કે: સાક્ષીઓની જુબાનીમાં દર્શાવવામાં આવેલ વિરોધાભાસ અને ફરિયાદપક્ષના કેસમાં રહેલી વિસંગતતાઓને નીચેની કોર્ટો દ્વારા યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી - અપીલકર્તાઓ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલ વિરોધાભાસોએ ફરિયાદપક્ષના કેસમાં કોઈ નબળાઈ ઊભી કરી નથી - રાજકીય દુશ્મનાવટના કારણે આરોપીઓ પર ખોટો કેસ થોપી દેવામાં આવ્યો હતો તેવો બચાવ પક્ષનો તર્ક સાબિત થયો ન હતો - ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ અને અન્યના પુરાવાઓ પરથી, નીચેની કોર્ટોએ હકીકતનું એકસમાન તારણ યોગ્ય રીતે નોંધ્યું હતું કે અપીલકર્તાઓએ મૃતક પર જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડી હતી - સમગ્ર પુરાવા અને કેસની હકીકતો અને સંજોગો દર્શાવે છે કે અપીલકર્તાઓ તરફથી કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હતું અને આ ઘટના અચાનક લડાઈ હતી અને પક્ષકારો વચ્ચેના ઝઘડાને કારણે મૃતકને ઇજાઓ પહોંચી હતી - ઇજાઓને ધ્યાનમાં લેતા, એમ

કહી શકાય નહીં કે આરોપીઓએ પરિસ્થિતિનો અયોગ્ય લાભ લીધો હતો – ગુનો કલમ ૩૦૦ અપવાદ ૪ હેઠળ આવે છે – અપીલકર્તાઓની સજા કલમ ૩૦૪ ભાગ I હેઠળ ફેરફાર અને રૂપાંતરિત કરવામાં આવી.

અપીલનો નિકાલ કરતા, કોર્ટે ઠેરવેલ કે: ૧. બચાવ પક્ષ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે દાઉ વડે હુમલાની વિગતો ફરિયાદમાં જણાવવામાં આવી ન હતી. સામાન્ય રીતે, લોકો પાસેથી ઘટનાની મિનિટવાર વિગતો યાદ રાખવા માટે ઘટનાની ફોટોગ્રાફિક મેમરી રાખવાની અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. ઘટના પછી તરત જ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ આઘાતમાં હોવા જોઈએ અને આવી વ્યગ્ર માનસિક સ્થિતિમાં, જ્યારે તેઓ ફરિયાદ લખાવવા માટે ગામના પ્રધાનને ઘટના જણાવી રહ્યા હતા, ત્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બીજા અપીલકર્તાએ મૃતકને દાઉ વડે ઈજા પહોંચાડી હોવાનું જણાવવાનું ચૂકી ગયા હોય તેવું બની શકે. આવી ખામી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ના પુરાવાની વિશ્વસનીયતાને અસર કરશે નહીં. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ નો પુરાવો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૩ અને ૧૦ ના પુરાવાઓને પૂરતું સમર્થન આપે છે. ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૦ અને ૧૧ ના પુરાવાઓ તેમની જુબાનીને વિશ્વસનીયતા આપે છે અને તેમના પુરાવા વધુ ભારને પાત્ર છે. સઘન ઊલટપાસ હોવા છતાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૦ અને ૧૧ પાસેથી તેમના પુરાવાઓને અવિશ્વાસપાત્ર ઠેરવવા માટે કશું જ નોંધપાત્ર બહાર આવ્યું નથી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ જે તેમના ખેતરમાં કૃષિ કાર્ય કરી રહ્યા હતા તેમણે પણ

જાણાવ્યું હતું કે તેમણે એક ઝમેલા સાંભળ્યો હતો અને જ્યારે તેઓ ઘટના સ્થળે ગયા ત્યારે મારામારી થઈ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ એ અપીલકર્તાઓ પૈકીના દરેકના કૃત્ય અને મૃતક તેમજ અન્યને ઈજા પહોંચાડવા અંગે વાત કરી છે. સાક્ષીઓની જુબાનીમાં દર્શાવવામાં આવેલ વિરોધાભાસ અને ફરિયાદપક્ષના કેસમાં રહેલી વિસંગતતાઓને નીચેની કોર્ટો દ્વારા યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી. [પેરા ૧૧ થી ૧૪] [૭૧૩-ઈ-એચ.; ૭૧૪-એફ-એચ.; ૭૧૫-એ-બી.]

૨. નીચેની કોર્ટોના તારણો સાથે સંમત થયા પછી કે અપીલકર્તાઓએ મૃતકના શરીર પર જીવલેણ ઈજાઓ પહોંચાડી હતી, તે નક્કી કરવાનું રહે છે કે તે પૂર્વઆયોજનનું પરિણામ હતું કે નહીં અને અપીલકર્તાઓને કલમ ૩૦૨ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની સજા ટકી શકે તેમ છે કે કેમ. આરોપી વ્યક્તિઓ તેમના ખેતરમાં બળદગાડાના પ્રવેશનો વાંધો ઉઠાવી રહ્યા હતા અને હુમલા પહેલા, શાબ્દિક બોલાચાલી થઈ હતી. કેસની તમામ હકીકતો અને સંજોગો દર્શાવે છે કે આ ઘટના પૂર્વઆયોજિત ન હતી. આરોપીઓ તેમના ખેતરમાં બળદગાડાની અવરજવરનો વાંધો ઉઠાવી રહ્યા હતા અને જેવો મૃતકે તેમના ખેતરમાં પ્રવેશવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તરત જ પક્ષકારો વચ્ચે મુક્ત લડાઈ શરૂ થઈ ગઈ. ફરિયાદપક્ષની એ દલીલ કે આરોપીઓ પહેલેથી જ મૃતક-ફરિયાદી પક્ષ પર તૂટી પડવા માટે ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ હતા, તે સ્વીકાર્ય જણાતી નથી કારણ કે આરોપી પક્ષ તેમના ખેતરમાં કૃષિ કાર્ય કરવા માટે જઈ રહ્યા હતા અને તેથી,

તેમની પાસે આવા કૃષિ સાધનો હોય તે એકદમ સામાન્ય છે જેનો ઉપયોગ આ કેસમાં હથિયારો તરીકે કરવામાં આવ્યો છે. સમગ્ર પુરાવા અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, અપીલકર્તાઓ તરફથી કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હતું અને આ ઘટના અચાનક લડાઈ હતી. [પેરા ૧૮, ૨૩] [૯૧૬- સી - ઈ; ૯૧૯ - એફ.એચ.; ૯૨૦- એ - બી]

૩. કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ના અપવાદ ૪ ને લાગુ કરવા માટે, તે આગળ દર્શાવવું આવશ્યક છે કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા નથી. અપીલકર્તાઓએ હેન્સો અને દાઉ વડે ઇજાઓ પહોંચાડી હોવાનું કહેવાય છે. પોસ્ટમોર્ટમ સર્ટિફિકેટના અવલોકન પરથી જણાય છે કે મૃતકને પીઠ પર એક છેદાયેલી ઇજા થઈ હતી જેના કારણે સ્કેપુલા અને કરોડરજ્જુને ઇજા થઈ હતી અને બીજી છેદાયેલી ઇજા જમણા સ્કેપુલાની બિલકુલ નીચે પીઠ પર થઈ હતી જેના કારણે જમણા ફેફસાં અને પ્લુરાને ઇજા થઈ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ ને પ્રાથમિક સારવાર આપ્યા બાદ હોસ્પિટલમાંથી રજા આપવામાં આવી હતી જે તે દર્શાવે છે કે ઇજા ગંભીર ન હતી. ઇજાઓને ધ્યાનમાં લેતા, એમ કહી શકાય નહીં કે આરોપીઓએ પરિસ્થિતિનો અયોગ્ય લાભ લીધો હતો. આ ઘટના પૂર્વઆયોજિત ન હતી અને પક્ષકારો વચ્ચેના ઝઘડાને કારણે મૃતકને ઇજાઓ પહોંચી હતી અને કેસના સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, આ ગુનો કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ અપવાદ ૪ હેઠળ આવશે અને અપીલકર્તાઓની સજા કલમ ૩૦૪ ભાગ I ધ ઇન્ડિયન

પીનલ કોડ હેઠળ ફેરફાર અને રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે. [પેરા ૨૪] [920 – સી – એફ]

શ્રીધર ભૂયાણા વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય (૨૦૦૪) ૧૧ એસ.સી.સી.
૩૯૫ પર આધાર રાખવામાં આવેલ.

કેસ લો સંદર્ભ:

૨૦૦૪ (૩) સપ્લી. એસ.સી.આર. ૩૯૫ ના પેરા ૨૨ પર આધાર રાખવામાં
આવેલ –

ક્રિમિનલ અપીલેટ જ્યુરિસ્ટિક્શન: ક્રિમિનલ અપીલ ૮૨/૨૦૧૫.

કલકત્તા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના સી.આર.એ. ૭૪૭/૨૦૦૮ માં
તારીખ ૧૩/૦૨/૨૦૧૨ ના જજમેન્ટ અને ઓર્ડરથી.

અપીલકર્તાઓ તરફે પીજુષ કે. રોય, સુશ્રી કાકલી રોય, મિથિલેશ કુમાર
સિંહ.

સામાવાળા તરફે શાગુન મહ્તા (અનિપ સાચે માટે).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ આર. ભાનુમતી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

૧. પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલ કલકતા હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૩/૦૨/૨૦૧૨ ના સી.આર.એ. ૭૪૭/૨૦૦૮ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવે છે, જેમાં અને જેના દ્વારા, હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાઓની કલમ ૩૦૨/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની તકસીરવાન અને તેમને ફટકારવામાં આવેલી આજીવન કેદની સજાને બહાલ રાખી હતી અને કલમ ૩૨૬ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળ અપીલકર્તાઓની સજા રદ કરી હતી.

૩. ફરિયાદપક્ષનો ટૂંકમાં કેસ નીચે મુજબ છે:- ફરિયાદી - ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩-ફતિક ચંદ્ર દેબનાથ એ મૃતક નૃપેન દેબનાથના ભાઈ છે. ૨૨/૧૧/૧૯૯૮ ના રોજ સવારે આશરે ૧૦:૦૦ વાગ્યે ફરિયાદી તેમના બે પુત્રો એટલે કે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ રણજીત દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ સંતોષ દેબનાથ સાથે તેમના ખેતરમાં કૃષિ કાર્ય - લણણી કરેલ ડાંગરના પાકને એકત્રિત કરવા અને તેને બાંધવાનું કામ કરી રહ્યા હતા. મૃતક નૃપેન દેબનાથ, ફરિયાદીના ભાઈ અને તેનો પુત્ર નિખિલ દેબનાથ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) લણણી કરેલ ડાંગરના પાકના બંડલ લાવવા માટે બળદગાડામાં ખેતર તરફ ગયા હતા. તેમના ખેતરમાં પહોંચવાનો એકમાત્ર રસ્તો આરોપી વ્યક્તિઓની માલિકીના ખેતરમાંથી હતો અને જેવું બળદગાડું આરોપીના ખેતરની સરહદને અડ્યું, આરોપીએ તેનો વાંધો ઉઠાવ્યો, જેના પરિણામે પક્ષકારો વચ્ચે શાબ્દિક બોલાચાલી થઈ અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા મૃતક અને સાક્ષીઓ પર ઇજાઓ પહોંચાડવામાં આવી. અપીલકર્તા દિનેશે નૃપેન દેબનાથના

પેટમાં પસલી વડે ઈજા પહોંચાડી અને અપીલકર્તા દિલીપે તેના પર દાઉ વડે હુમલો કર્યો. અન્ય બે આરોપીઓએ પણ મૃતક પર હુમલો કર્યો હતો. જ્યારે નિખિલ દેબનાથ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) એ તેના પિતાને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે તેને પણ આરોપી દ્વારા ખરાબ રીતે માર મારવામાં આવ્યો હતો. ઘટના જોઈને, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેબનાથ ઘટના સ્થળે દોડી આવ્યા અને બૂમરાણ મચાવી. આ પ્રક્રિયામાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧-રણજીત દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨-સંતોષ દેબનાથને પણ ઈજાઓ થઈ. બૂમો સાંભળીને ગ્રામજનો સ્થળ પર એકઠા થઈ ગયા અને આરોપીઓ ભાગી ગયા.

જ. ચારેય ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિઓને તાત્કાલિક ગોધનપારા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા જ્યાં ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦-નિખિલ દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧-રણજીત દેબનાથને પ્રાથમિક સારવાર બાદ રજા આપવામાં આવી. નૃપેન દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ સંતોષ દેબનાથની હાલત ગંભીર હોવાથી તેમને એન.જી. હોસ્પિટલ, બરહામપુર ખાતે રિફર કરવામાં આવ્યા હતા. નૃપેન દેબનાથનું હોસ્પિટલ જતી વખતે રસ્તામાં અવસાન થયું.

પ. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ફતિક ચંદ્ર દેબનાથ દ્વારા પોલીસ સ્ટેશન રાણીનગર, જિલ્લો મુર્શિદાબાદ ખાતે ફરિયાદ નોંધાવીને કાયદો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદના આધારે, આરોપી વ્યક્તિઓ સામે કલમ

૩૦૨/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ અને ૩૨૬/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળ કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪ ડો. ગોવિંદ બેનર્જીએ નૃપેન દેબનાથના શબનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪ એ અભિપ્રાય આપ્યો કે મૃત્યુ આઘાત અને હેમરેજને કારણે થયું હતું અને આંક પીક-પોસ્ટ મોર્ટમ સર્ટિફિકેટ જારી કર્યું. યોગ્ય તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, અપીલકર્તાઓ અને અન્ય બે આરોપીઓ સામે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આરોપીઓ સામેના આરોપો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે ૧૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને સંખ્યાબંધ દસ્તાવેજો અને ભૌતિક વસ્તુઓ રજૂ કરી. આરોપીઓને કલમ ૩૧૩ ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર હેઠળ ગુનાહિત પુરાવાઓ અને સંજોગો વિશે પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી પરંતુ આરોપીઓએ તે તમામનો ઇનકાર કર્યો હતો અને નિર્દોષ હોવાનું જણાવ્યું હતું. આરોપીઓએ જણાવ્યું છે કે તેમને રાજકીય દુશ્મનાવટને કારણે ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા છે અને તેઓ ભોગ બન્યા છે.

૬. મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતા, સેશન્સ કોર્ટે અપીલકર્તાઓને કલમો ૩૦૨/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ અને ૩૨૬/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદની સજા અને ર૦૦૦/- રૂપિયાનો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધારાની કેદની સજા ફટકારી. કલમ ૩૨૬ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળના ગુના માટે, આરોપીઓને ત્રણ વર્ષની કેદની સજા અને ૧૦૦૦/- રૂપિયાનો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધારાની

કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. આરોપી અર્જુન મોન્ડલને શંકાનો લાભ આપીને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. ચોથો આરોપી-વિપદ ટ્રાયલ પેન્ડિંગ હોવા દરમિયાન મૃત્યુ પામ્યો હતો. સજાથી નારાજ થઈને, અપીલકર્તાઓએ કલકત્તાની હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી જેણે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા અપીલકર્તાઓની કલમ ૩૦૨/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની સજા અને તેમને ફટકારવામાં આવેલી આજીવન કેદની સજાને બહાલ રાખી હતી. કલમ ૩૨૬ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની તેમની સજા રદ કરવામાં આવી હતી. નારાજ થઈને, અપીલકર્તાઓએ સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૭. અપીલકર્તાઓની સજાનો વિરોધ કરતા, અપીલકર્તાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે સાક્ષીઓની જુબાની ગંભીર વિરોધાભાસ અને અસંગતતાઓથી પીડાતી હતી અને તેમને વિશ્વસનીય કહી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાઓને રાજકીય દુશ્મનાવટને કારણે કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા છે, જે પાસાને નીચેની કોર્ટો દ્વારા યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું નથી.

૮. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા-રાજ્ય તરફે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે સાક્ષીઓની જુબાનીમાં તેમની સત્યતાને અસર કરે તેવો કોઈ ભૌતિક વિરોધાભાસ નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આરોપીઓ પહેલેથી જ ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ હતા જેનાથી અપીલકર્તાઓએ મૃતક અને

ફરિયાદી પક્ષ પર ઇજાઓ પહોંચાડી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે મૃતક પર જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડ્યા પછી, અપીલકર્તા દિલીપ ધરપકડથી બચવા માટે જ હોસ્પિટલ દોડી ગયો હતો. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ રાજકીય દુશ્મનાવટ નથી અને નીચેની કોર્ટોએ અપીલકર્તાઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલ બચાવને યોગ્ય રીતે નકારી કાઢ્યો છે.

૯. અમે પક્ષકારોના વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલો પર વિચાર કર્યો છે અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું છે.

૧૦. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેબનાથ, જે મૃતકના ભાઈ છે, તેમણે જુબાની આપી છે કે સંબંધિત સમયે તેઓ તેમના પુત્રો સાથે લણાણી કરેલ ડાંગર એકત્રિત કરવામાં ખેતરમાં વ્યસ્ત હતા અને તેમણે ઘટના સ્થળની અડીને આવેલા તેમના ખેતરમાંથી ઘટના જોઈ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ એ જણાવ્યું કે અપીલકર્તાઓએ તેમના ભાઈ નૃપેન દેબનાથના પેટમાં હુમલો કર્યો અને જ્યારે તેમનો ભત્રીજો નિખિલ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ તેમના પુત્રો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ રણજીત દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ સંતોષ દેબનાથ સાથે તેના ભાઈને બચાવવા દોડી આવ્યા, ત્યારે તેમના પુત્રો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૧ અને ૧૨ પર પણ હુમલો કરવામાં આવ્યો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ આંખે જોનાર સાક્ષી હોવાથી, તેમના પુરાવાને નીચેની કોર્ટો દ્વારા વિશ્વસનીય તરીકે ગણવામાં આવ્યા હતા.

૧૧. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેવનાથના પુરાવાને એવી દલીલ સાથે પડકારવામાં આવ્યો છે કે તેમણે નોંધાવેલી ફરિયાદમાં, એવો ઉલ્લેખ નથી કે દિલીપે નૃપેન દેવનાથને દાઉ વડે ઈજા પહોંચાડી હતી અને ત્યાં ઉલ્લેખિત એકમાત્ર હકીકત એ છે કે અપીલકર્તા દિનેશે મૃતકના પેટમાં ઘા કર્યો હતો અને અન્ય આરોપીઓ પણ હુમલામાં જોડાયા હતા. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ લડાઈ શરૂ થયા પછી જ ઘટના સ્થળે દોડી આવ્યા હતા, તેથી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ની સત્યતા અંગે શંકા ઊભી થાય છે. જ્યાં સુધી દલીલનો સવાલ છે કે દાઉ વડે હુમલાની વિગતો ફરિયાદમાં જણાવવામાં આવી નથી, સામાન્ય રીતે, લોકો પાસેથી ઘટનાની મિનિટવાર વિગતો યાદ રાખવા માટે ઘટનાની ફોટોગ્રાફિક મેમરી રાખવાની અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. ઘટના પછી તરત જ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ આઘાતમાં હોવા જોઈએ અને આવી વ્યગ્ર માનસિક સ્થિતિમાં, જ્યારે તેઓ ફરિયાદ લખાવવા માટે ગામના પ્રધાનને ઘટના જણાવી રહ્યા હતા, ત્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ દિલીપે નૃપેન દેવનાથને દાઉ વડે ઈજા પહોંચાડી હોવાનું જણાવવાનું ચૂકી ગયા હોય તેવું બની શકે. આવી ખામી, અમારા સુવિચારિત મતે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ના પુરાવાની વિશ્વસનીયતાને અસર કરતી નથી. જ્યાં સુધી એ દલીલનો સવાલ છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ હુમલો જોઈ શક્યા ન હોત કારણ કે તેઓ લડાઈ શરૂ થયા પછી ઘટના સ્થળે પહોંચ્યા હતા, તે એ કારણસર ટકી શકે તેમ નથી કે ઘટનાનું સ્થળ થોડા જ અંતરે અડીને આવેલી જમીન છે. દેખીતી

રીતે, તેમના ખેતરમાંથી પણ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ એ તેમના ભાઈ નૃપેન દેવનાથને બચાવવા દોડી જાય તે પહેલા હુમલો જોયો જ હશે.

૧૨. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ નિખિલ દેવનાથ જે મૃતક નૃપેન દેવનાથના પુત્ર છે તેમને પણ ઈજાઓ થઈ હતી જ્યારે તેઓ તેમના પિતાને બચાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ એ ઘટના વિશે વાત કરી છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ નિખિલ દેવનાથે જુબાની આપી કે ૨૨/૧૧/૧૯૯૮ ના રોજ આશરે સવારે ૧૦:૦૦ વાગ્યે જ્યારે તેઓ તેમના પિતા સાથે બળદગાડામાં ખેતર તરફ જઈ રહ્યા હતા જ્યાં તેમના કાકા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેવનાથ લણણી કરેલ ડાંગરનો પાક એકત્રિત કરી રહ્યા હતા, ત્યારે આરોપી વ્યક્તિઓ જેઓ તેમની જમીની મિલકતમાં હતા તેમણે બૂમ પાડી કે કોઈ પણ જમીની મિલકતમાં પ્રવેશી શકે નહીં અને આરોપીની જમીનમાં તેમના પ્રવેશ્યા પછી તરત જ, અપીલકર્તાઓએ તેના પિતા પર હુમલો કર્યો અને તેમને ઈજાઓ પહોંચાડી અને જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ એ તેના પિતાને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે તેમણે તેમના પર પણ હુમલો કર્યો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧-રણજીત દેવનાથ જે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેવનાથના પુત્ર છે જેમને પણ ઈજાઓ થઈ હતી તેમણે જુબાની આપી હતી કે જેવું બળદગાડું આરોપીની જમીનમાં પ્રવેશ્યું કે તરત જ આરોપીઓએ મૃતકને ધમકી આપતા કહ્યું "સલાડરકા આજ સોસાના પાઠાબો" જેનો અર્થ છે "અમે બદમાશોને સ્મશાનમાં

મોકલીશું". ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ એ આગળ જણાવ્યું કે નૃપેન દેબનાથ બળદગાડામાંથી નીચે ઉતર્યા, અપીલકર્તા-દિનેશ હેન્સો વડે ઇજાઓ પહોંચાડી અને દિલીપે તેના પર દાઉ વડે હુમલો કર્યો અને જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧-રણજીત દેબનાથ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨-સંતોષ દેબનાથે દખલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે આરોપીઓએ (અર્જુન અને બિપદ) તેમના પર લાઠી વડે હુમલો કર્યો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ નો પુરાવો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૩ અને ૧૦ ના પુરાવાઓને પૂરતું સમર્થન આપે છે.

૧૩. ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૦ અને ૧૧ ના પુરાવાઓ તેમની જુબાનીને વિશ્વસનીયતા આપે છે અને તેમના પુરાવા મોટા વજનને પાત્ર છે. ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૦ અને ૧૧ ના પુરાવાઓને નકારી કાઢવા માટે ખૂબ જ મજબૂત કારણ જરૂરી છે. સઘન ઊલટતપાસ હોવા છતાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧૦ અને ૧૧ પાસેથી તેમના પુરાવાઓને અવિશ્વાસપાત્ર ઠેરવવા માટે કશું જ નોંધપાત્ર બહાર આવ્યું નથી.

૧૪. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ અનિલ કુમાર મોન્ડલ જે તેમના ખેતરમાં કૃષિ કાર્ય કરી રહ્યા હતા તેમણે પણ જણાવ્યું હતું કે તેમણે એક ઝમેલા સાંભળ્યો હતો અને જ્યારે તેઓ ઘટના સ્થળે ગયા ત્યારે મારામારી થઈ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ એ અપીલકર્તાઓ પૈકીના દરેકના કૃત્ય અને મૃતક તેમજ અન્યને ઇજા પહોંચાડવા અંગે વાત કરી છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮

મસ્તોરામ દેબનાથ મજૂર જે તે સમયે મૃતકના ખેતરમાં કામ કરી રહ્યા હતા તેમણે પણ જુબાની આપી હતી કે પક્ષકારો વચ્ચે બોલાચાલી થઈ હતી.

૧૫. જ્યાં સુધી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨-અબુલ કાસિમ એસ.કે. ના પુરાવાનો સવાલ છે, નીચેની કોર્ટોએ તેમને વિશ્વાસને પાત્ર ન ગણીને યોગ્ય રીતે નોંધ્યું છે કારણ કે તેમણે જણાવ્યું હતું કે નૃપેન દેબનાથ ગામના રસ્તા પર મૃત હાલતમાં પડ્યા હતા. નીચેની કોર્ટોએ દર્શાવ્યા મુજબ, એવું લાગે છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ એ જે કંઈ પણ અન્ય લોકો પાસેથી સાંભળ્યું તે જ જુબાનીમાં જણાવ્યું છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪-ઈન્તાજુલ હક, એક ખેત મજૂરે ઘટના અને નૃપેનને ઈજા પહોંચાડવામાં અપીલકર્તાઓના કૃત્ય વિશે જુબાની આપી હતી અને જણાવ્યું હતું કે જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦-નિખિલ દેબનાથે તેના પિતાને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે દિલીપે નિખિલને દાઉ વડે ઈજા પહોંચાડી હતી અને તમામ આરોપીઓએ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ફતિક ચંદ્ર દેબનાથના પુત્રો પર વાંસની પટ્ટી વડે હુમલો કર્યો હતો. તપાસ દરમિયાન, તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા કલમ ૧૬૧ ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર હેઠળ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ નું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ન હતું અને હાઈકોર્ટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ ના પુરાવાને ધ્યાને લેવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કર્યો હતો. તેવી જ રીતે, હાઈકોર્ટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ કરુણા કૃષ્ણ સરકારની જુબાનીને પણ યોગ્ય રીતે નકારી કાઢી છે જેમણે જણાવ્યું હતું કે

તેમણે આરોપીઓને તેમના ઘર પાસેથી દોડતા જોયા હતા અને તેમણે તેમના બગીચામાંથી ઘટના જોઈ હતી.

૧૬. સાક્ષીઓની જુબાનીમાં દર્શાવવામાં આવેલ વિરોધાભાસ અને ફરિયાદપક્ષના કેસમાં રહેલી વિસંગતતાઓને નીચેની કોર્ટો દ્વારા યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલ વિરોધાભાસોએ ફરિયાદપક્ષના કેસમાં કોઈ નબળાઈ ઊભી કરી નથી. ફરિયાદપક્ષની વાર્તાનો મુખ્ય ભાગ એ જ રહે છે કે નૃપેન દેબનાથ અને તેનો પુત્ર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ નિખિલ દેબનાથ તેમજ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ફતિક ચંદ્ર દેબનાથના બે પુત્રો (રણજીત દેબનાથ અને સંતોષ દેબનાથ) પર આરોપીઓ દ્વારા તેમની જમીની મિલકત પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. રાજકીય દુશ્મનાવટના કારણે આરોપીઓ પર ખોટો કેસ થોપી દેવામાં આવ્યો છે તેવો બચાવ પક્ષનો તર્ક અપીલકર્તાઓ દ્વારા સાબિત થયો નથી.

૧૭. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩-ફતિક ચંદ્ર દેબનાથ, ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ-૧૦ થી ૧૨ નિખિલ દેબનાથ, રણજીત દેબનાથ અને સંતોષ દેબનાથ અને અન્ય સાક્ષીઓ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૬ અને ૮ ના પુરાવા પરથી, નીચેની કોર્ટોએ હકીકતનું એકસમાન તારણ નોંધ્યું છે કે અપીલકર્તાઓએ મૃતક નૃપેન દેબનાથ પર જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડી છે અને આ રીતે નોંધાયેલા એકસમાન તારણો શંકાથી પર છે.

૧૮. નીચેની કોર્ટોના તારણો સાથે સંમત થયા પછી કે અપીલકર્તાઓએ મૃતકના શરીર પર જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડી હતી, તે નક્કી કરવાનું રહે છે કે તે પૂર્વઆયોજનનું પરિણામ હતું કે નહીં અને અપીલકર્તાઓને કલમ ૩૦૨ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની સજા ટકી શકે તેમ છે કે કેમ. જ્યાં સુધી આ પ્રશ્નનો સવાલ છે, કેસની હકીકતો અને સંજોગો અને સાક્ષીઓના નિવેદનો તપાસવાના રહે છે. અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબ, આરોપી વ્યક્તિઓ તેમના ખેતરમાં બળદગાડાના પ્રવેશનો વાંધો ઉઠાવી રહ્યા હતા અને હુમલા પહેલા, શાબ્દિક બોલાચાલી થઈ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ અનિલ કુમાર મોન્ડલે પણ જુબાની આપી હતી કે તેમણે ઝમેલા સાંભળ્યો અને જ્યારે તેઓ ઘટના સ્થળે દોડી ગયા ત્યારે તેમણે જોયું કે મારામારી થઈ હતી અને અપીલકર્તાઓએ નૃપેન અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ નિખિલ દેબનાથને ઇજાઓ પહોંચાડી હતી. મૃતકના પુત્ર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ એ પોતે જુબાની આપી હતી કે આરોપી વ્યક્તિઓ તેમની જમીની મિલકતની રખેવાળી કરી રહ્યા હતા જેથી કોઈ તેમની જમીનમાં પ્રવેશ ન કરે અને જેવો તે તેના પિતા નૃપેન સાથે બળદગાડામાં તેમની જમીનમાં પ્રવેશ્યો, આરોપી વ્યક્તિઓએ તેમને એમ કહીને રોક્યા કે "સાલા તોડેર ગાડી જેટે દેબો ના". ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧-૨ણજીત દેબનાથ, અન્ય એક ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષી એ પણ જણાવ્યું હતું કે પક્ષકારો વચ્ચે લડાઈ થઈ હતી.

૧૯. હાઈકોર્ટે પુરાવા અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા બચાવનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે આ ઘટના પક્ષકારો વચ્ચેની અચાનક લડાઈ હતી.

હાઈકોર્ટે એવા કારણોસર કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ ને લાગુ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો કે:— (i) અચાનક લડાઈનો બચાવ પક્ષનો તર્ક આરોપીઓ દ્વારા કલમ ૩૧૩ ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર હેઠળ તેમની પૂછપરછ દરમિયાન સ્પષ્ટપણે રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો; (ii) જો એમ માની લેવામાં આવે કે અચાનક લડાઈ થઈ હતી, અને ચાર આરોપી વ્યક્તિઓ ઇજાગ્રસ્ત થયા હતા, તો એવું સૂચવવા માટે કંઈ નથી કે ફરિયાદ પક્ષ આક્રમક હતો, ઇજાઓ માત્ર ફરિયાદ પક્ષને તેમના પોતાના ખેતરમાં પ્રવેશતા અટકાવવા માટે અને સ્વબચાવમાં આરોપીઓને પહોંચાડવામાં આવી હોવી જોઈએ.

૨૦. અપીલકર્તાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે પુરાવાઓમાંથી ઉભરી આવતો બચાવ એ છે કે અપીલકર્તાઓ બળદગાડાની અવરજવર માટે તેમના ખેતરના કોઈપણ ભાગનો ઉપયોગ કરવાનો વાંધો ઉઠાવી રહ્યા હતા અને તેમ છતાં ફરિયાદ પક્ષ ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ થઈને તેમના ખેતરમાંથી તેમનું બળદગાડું પસાર કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જેના પરિણામે, એક મુક્ત લડાઈ થઈ હતી જેમાં અપીલકર્તાઓ અને અન્ય બે આરોપી વ્યક્તિઓને ઇજાઓ થઈ હતી અને આ દરમિયાન હાઈકોર્ટ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહી કે ત્યાં કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હતું અને આખી ઘટના અચાનક લડાઈને કારણે હતી અને હાઈકોર્ટે કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ નો અપવાદ ૪ લાગુ કરવો જોઈતો હતો.

૨૧. કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ નો અપવાદ ૪ નીચે મુજબ વંચાય છે:—

"અપવાદ ૪. સાપરાધ મનુષ્યવધ એ ખૂન નથી જો તે પૂર્વઆયોજન વિના અચાનક લડાઈમાં જુસ્સાના આવેશમાં અચાનક ઝઘડા પર કરવામાં આવે અને ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો ન હોય અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વત્ત્યા ન હોય."

કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ના અપવાદ ૪ ની ઉપયોગિતા લાગુ કરવા માટે, નીચેની શરતો સંતોષવી આવશ્યક છે એટલે કે:

- (૧) ઘટના પૂર્વઆયોજન વિના બની હતી;
- (૨) અચાનક લડાઈમાં;
- (૩) જુસ્સાના આવેશમાં;
- (૪) અચાનક ઝઘડા પર અને
- (૫) ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો ન હોય અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વત્ત્યા ન હોય.

૨૨. આ કોર્ટે શ્રીધર ભૂયાણા વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય (૨૦૦૪) ૧૧
એસ.સી.સી. ૩૯૫ માં, તે જ વાતની પુષ્ટિ કરી અને ઠેરવ્યું કે:

"કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ના અપવાદ ૪ ને
અમલમાં લાવવા માટે, તે સ્થાપિત કરવું પડશે કે આ કૃત્ય
પૂર્વઆયોજન વિના, અચાનક લડાઈમાં જુસ્સાના
આવેશમાં અચાનક ઝઘડા પર ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ
લીધા વિના અને ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા વિના
કરવામાં આવ્યું હતું.

કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડનો ચોથો અપવાદ
અચાનક લડાઈમાં કરવામાં આવેલા કૃત્યોને આવરી લે છે.
સદર અપવાદ ફરિયાદપક્ષના એવા કેસ સાથે વ્યવહાર કરે
છે જે પ્રથમ અપવાદ દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યા નથી,
જેના પછી તેનું સ્થાન વધુ યોગ્ય હોત. અપવાદ સમાન
સિદ્ધાંત પર આધારિત છે, કારણ કે બંનેમાં
પૂર્વઆયોજનનો અભાવ છે. પરંતુ, જ્યારે અપવાદ ૧ ના
કિસ્સામાં આત્મ-નિયંત્રણનો સંપૂર્ણ અભાવ હોય છે,
ત્યારે અપવાદ ૪ ના કિસ્સામાં, માત્ર જુસ્સાનો તે આવેશ
હોય છે જે મનુષ્યની ગંભીર બુદ્ધિ પર પડદો પાડી દે છે
અને તેમને એવા કૃત્યો કરવા માટે પ્રેરે છે જે તેઓ અન્યથા

ન કરે. અપવાદ જ માં અપવાદ ૧ ની જેમ જ ઉશ્કેરણી છે; પરંતુ કરવામાં આવેલી ઈજા તે ઉશ્કેરણીનું સીધું પરિણામ નથી. હકીકતમાં અપવાદ જ એવા કેસો સાથે વ્યવહાર કરે છે જેમાં ભલે કોઈ ઘા મારવામાં આવ્યો હોય, અથવા વિવાદના મૂળમાં કોઈ ઉશ્કેરણી આપવામાં આવી હોય અથવા જે રીતે ઝઘડો ઉદભવ્યો હોય, છતાં બંને પક્ષકારોનું પછીનું વર્તન તેમને દોષની દૃષ્ટિએ સમાન સ્તરે મૂકે છે. "અચાનક લડાઈ" એટલે પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને દરેક પક્ષે પ્રહારો. કરવામાં આવેલ મનુષ્યવધ પછી સ્પષ્ટપણે એકપક્ષીય ઉશ્કેરણી માટે શોધી શકાય તેવો નથી, અને આવા કિસ્સાઓમાં આખો દોષ એક પક્ષ પર મૂકી શકાય નહીં. કારણ કે જો એમ હોત, તો વધુ યોગ્ય રીતે લાગુ પડતો અપવાદ અપવાદ ૧ હોત. લડવા માટે કોઈ અગાઉની વિચારણા અથવા નિશ્ચય નથી. લડાઈ અચાનક થાય છે, જેના માટે બંને પક્ષકારો વધુ કે ઓછા અંશે દોષી છે. એવું બની શકે કે તેમાંના કોઈ એકે તેની શરૂઆત કરી હોય, પરંતુ જો બીજાએ તેના પોતાના વર્તનથી તેને ઉગ્ર ન બનાવ્યો હોત તો તેણે લીધેલું ગંભીર વલણ લીધું ન હોત. ત્યારે પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને ઉગ્રતા

હોય છે, અને દરેક લડવૈયાને ફાળે આવતા દોષના હિસ્સાને વહેંચવો મુશ્કેલ હોય છે. અપવાદ જ ની મદદ મેળવી શકાય છે જો મૃત્યુ આના કારણે થયું હોય: (એ) પૂર્વઆયોજન વિના; (બી) અચાનક લડાઈમાં; (સી) ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા વિના; અને (ડી) લડાઈ માર્યા ગયેલ વ્યક્તિ સાથે હોવી જોઈએ. અપવાદ જ માં ઉલ્લેખિત તમામ ઘટકો કેસને તેની અંદર લાવવા માટે હોવા જોઈએ. એ નોંધવું જોઈએ કે કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ના અપવાદ જ માં આવતી "લડાઈ" ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ માં વ્યાખ્યાયિત નથી. લડાઈ કરવા માટે બે વ્યક્તિઓ જોઈએ. જુસ્સાના આવેશ માટે જરૂરી છે કે જુસ્સો ઠંડો પડવા માટે કોઈ સમય ન હોવો જોઈએ અને આ કેસમાં, પક્ષકારોએ શરૂઆતમાં મૌખિક બોલાચાલીના કારણે પોતાને રોષમાં લાવી દીધા હતા. લડાઈ એ બે અને તેથી વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચેનો મુકાબલો છે પછી ભલે તે હથિયારો સાથે હોય કે વગર. અચાનક ઝઘડો કોને ગણવો તે અંગે કોઈ સામાન્ય નિયમ જાહેર કરવો શક્ય નથી. તે હકીકતનો પ્રશ્ન છે અને ઝઘડો અચાનક છે કે નહીં તે

આવશ્યકપણે દરેક કેસની સાબિત થયેલી હકીકતો પર આધારિત હોવો જોઈએ. અપવાદ જ ના ઉપયોગ માટે, તે દર્શાવવું પૂરતું નથી કે અચાનક ઝઘડો થયો હતો અને કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હતું. તે આગળ દર્શાવવું આવશ્યક છે કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા નથી. જોગવાઈમાં વપરાયેલ શબ્દપ્રયોગ "અયોગ્ય લાભ" નો અર્થ "અનુચિત લાભ" થાય છે."

૨૩. કેસની તમામ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, અમે નીચેની કોર્ટો દ્વારા લેવામાં આવેલા અભિપ્રાય સાથે સંમત થઈ શકતા નથી કે આ ઘટના પૂર્વઆયોજિત હતી. અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, આરોપીઓ તેમના ખેતરમાં બળદગાડાની અવરજવરનો વાંધો ઉઠાવી રહ્યા હતા અને જેવો મૃતકે તેમના ખેતરમાં પ્રવેશવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તરત જ પક્ષકારો વચ્ચે મુક્ત લડાઈ શરૂ થઈ ગઈ. ફરિયાદપક્ષની એ દલીલ કે આરોપીઓ પહેલેથી જ મૃતક-ફરિયાદી પક્ષ પર તૂટી પડવા માટે ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ હતા, તે સ્વીકાર્ય જણાતી નથી કારણ કે આરોપી પક્ષ તેમના ખેતરમાં કૃષિ કાર્ય કરવા માટે જઈ રહ્યા હતા અને તેથી, તેમની પાસે આવા કૃષિ સાધનો હોય તે એકદમ સામાન્ય છે જેનો ઉપયોગ આ કેસમાં હથિયારો તરીકે કરવામાં આવ્યો છે. સમગ્ર પુરાવા અને કેસની હકીકતો

અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, અમારા મતે, અપીલકર્તાઓ તરફથી કોઈ પૂર્વઆયોજન ન હતું અને આ ઘટના અચાનક લડાઈ હતી.

૨૪. કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ના અપવાદ ૪ ને લાગુ કરવા માટે, તે આગળ દર્શાવવું આવશ્યક છે કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર અથવા અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા નથી. અપીલકર્તાઓએ હેન્સો અને દાઉ વડે ઇજાઓ પહોંચાડી હોવાનું કહેવાય છે. આંક પીક પોસ્ટમોર્ટમ સર્ટિફિકેટના અવલોકન પરથી જણાય છે કે મૃતકને પીઠ પર એક છેદાયેલી ઇજા થઈ હતી જેના કારણે સ્કેપુલા અને કરોડરજ્જુને ઇજા થઈ હતી અને બીજી છેદાયેલી ઇજા જમણા સ્કેપુલાની બિલકુલ નીચે પીઠ પર થઈ હતી જેના કારણે જમણા ફેક્સાં અને પ્લુરાને ઇજા થઈ હતી. રણજીત દેબનાથ અને સંતોષ દેબનાથને થયેલી ઇજાઓના કિસ્સામાં, તેમને થયેલી કથિત ઇજાઓ અંગે પૂરતા પુરાવા નથી. જ્યાં સુધી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦-નિખિલ દેબનાથનો સવાલ છે, તેને પ્રાથમિક સારવાર આપ્યા બાદ હોસ્પિટલમાંથી રજા આપવામાં આવી હતી જે તે દર્શાવે છે કે ઇજા ગંભીર ન હતી. ઇજાઓને ધ્યાનમાં લેતા, અમારા મતે, એમ કહી શકાય નહીં કે આરોપીઓએ પરિસ્થિતિનો અયોગ્ય લાભ લીધો છે. આ ઘટના પૂર્વઆયોજિત ન હતી અને પક્ષકારો વચ્ચેના ઝઘડાને કારણે મૃતક નૃપેન દેબનાથને ઇજાઓ પહોંચી હતી અને કેસના સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, અમારા મતે, આ ગુનો કલમ ૩૦૦ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ અપવાદ ૪

હેઠળ આવશે અને અપીલકર્તાઓની સજા કલમ ૩૦૪ ભાગ I ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળ ફેરફાર અને રૂપાંતરિત કરવાની રહે છે.

૨૫. પરિણામે, અપીલકર્તાઓની કલમ ૩૦૨/૩૪ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળની સજાને કલમ ૩૦૪ ભાગ I ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ હેઠળ ફેરવવામાં આવે છે અને અપીલકર્તાઓને દસ વર્ષના ગાળા માટે કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. અપીલ ઉપરની મર્યાદા સુધી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ થયો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.